

El Viagra no sols salva homes de situacions comprometedores, també podria salvar bebès víctimes d'accidents vasculars cerebrals en néixer, i fins i tot ajudar al desenvolupament de fetus amb problemes de creixement.

EL TEMPS

La píndola que tot ho cura

L'any 1998, una petita píndola blava comercialitzada pel laboratori farmacèutic Pfizer revolucionava la vida sexual de milions d'homes amb disfunció erèctil. Distribuït sota la marca Viagra, aquest fàrmac s'havia estudiat inicialment per tractar la hipertensió arterial pulmonar i l'angina de pit, però quan els científics van comprovar, accidentalment, que els pacients als quals se'ls havia administrat el citrat de sildenafil -el principi actiu del fàrmac- tenien notables ereccions de penis, allò que havia de ser un fàrmac qualsevol que passaria desapercebut entre la població es va convertir en la joia de la corona d'aquesta multinacional nord-americana i en un salvavides per a milions d'homes acomplexats. El rombe blau va ser utilitzat per la CIA com a moneda de canvi per obtenir informació sobre moviments insurgents en països com Afganistan, i va comptar amb la

publicitat de moltes personalitats dels Estats Units, que es vantaven públicament de la millora de la seva potència sexual gràcies a la píndola màgica. El Viagra ha regnat còmodament durant quinze anys, fins que a mitjan 2013 Pfizer ha hagut d'alliberar la patent i permetre que aquest elixir de la joventut i la masculinitat es comercialitzi a les farmàcies amb marques genèriques un 50% més econòmiques.

Més enllà del plaer. El principi actiu d'aquest fàrmac ha estat objecte d'estudi per a molts científics, que miren de trobar-li altres aplicacions més enllà del plaer. L'estudi més recent en aquest sentit l'ha dut a terme un equip de l'Institut Nacional de la Salut i la Recerca Mèdica de París amb ratolins per testar l'efecte del principi actiu d'aquest fàrmac en la prevenció dels accidents vasculars cerebrals d'origen isquèmic, relacionats amb l'obstrucció

d'una artèria que irriga el servei en el moment del naixement d'un nadó. Actualment, no hi ha cap solució terapèutica, però els primers resultats dels assaigs en animals són esperançadors. Els primers assaigs en nounats podrien dur-se a terme entre el 2016 i el 2108, subministrant-los el principi actiu del Viagra, el citrat de sildenafil, que ja està autoritzat en tractaments d'hipertensió arterial pulmonar.

Els responsables del projecte expliquen que l'obstrucció accidental d'una artèria cerebral en el moment del part priva l'encèfal de la rebuda de sang i d'oxigen durant un període de temps més o menys llarg. Aquesta circumstància provoca lesions neurològiques de vegades definitives. "Després d'anys d'investigació i assaigs, els resultats en ratolins han mostrat que l'òxid nítric inhalat en el moment de l'accident vascular atura altres vessaments a la zona d'oclusió", apunten en un comu-

nicat els investigadors francesos, que expliquen que van provocar accidents vasculars cerebrals als ratolins i els van injectar simultàniament una dosi del fàrmac que en els homes provoca una erecció potent.

De seguida van observar les lesions causades i la modificació del comportament dels animals. Set dies més tard, els petits rosegadors que havien estat tractats presentaven menys seqüeles motrius i el seu cervell estava més ben preservat que el dels ratolins que no havien estat tractats amb Viagra. Segons un dels investigadors, Olivier Baud, “el sildenafil havia jugat un rol neuro-protector i millorat la perfusió global del cervell, tant en els ratolins adults com en els nounats. De manera que els efectes biològics de l'òxid nítric en aquesta indicació són cada vegada més creïbles”. Mentre no duen a terme els assaigs en humans, els científics miren d'identificar els mecanismes neuro-protectors que entren en joc en aquest procés per tal de definir de forma més precisa en quin moment i en quina dosi el tractament és més eficaç.

Fer créixer el fetus. De moment, ja sabem que el Viagra és el gran remei per als homes impotents i un tractament possible per als problemes d'hipertensió arterial pulmonar. Però més enllà dels assaigs en ratolins, altres investigadors s'interessen per l'aplicació terapèutica d'aquesta píndola en les dones que tenen menstruacions doloroses. Així, investiguen l'administració per via vaginal d'una pastilla per tal de minvar el dolor, mentre que d'altres equips de recerca s'han centrat en els efectes beneficiosos que pot produir aquest principi actiu en els fetus que presenten problemes de desenvolupament durant l'embaràs. A tall d'exemple, un equip de recerca de Nova Zelanda estudia els efectes que pot tenir administrar Viagra a les dones embarassades per afavorir el creixement dels fetus que presentin un pes inferior al normal.

Creuen que quest fàrmac podria tenir un efecte positiu en la decontractió dels músculs de la mare. Així augmentaria el flux sanguini, més ric en nutrients a la placenta i estimularia el creixement del bebè. De fet, ja han fet un primer assaig amb 120 dones embarassades

Pfizer ha perdut la patent del famós Viagra, però s'obre un gran ventall per a la investigació.

els fetus de les quals patien un retard de creixement intrauterí. D'aquestes, algunes han estat tractades amb el fàrmac i d'altres només han rebut un placebo. Són només els primers passos, però els científics responsables asseguren que “és una bona notícia, perquè fins ara no hi havia cap tractament contra els retards en el creixement, un fet que obligava a un part prematur que posava en perill la vida del bebè”. “Si aconseguim millorar el creixement fetal i retardem el part, augmentem les possibilitats de supervivència i reduïm el risc de complicacions, de discapacitats i de malalties a llarg termini”, explica el doctor Kate Groom, director de recerca de la Universitat d'Auckland. Ara bé, caldrà esperar a l'any 2017 per tenir els primers resultats oficials de l'estudi.

El Viagra aprima... I encara hi ha altres estudis entorn del principi actiu d'aquesta píndola blava. Podria ser un tractament contra l'obesitat, ja que el seu principi actiu actua sobre les cèl·lules de greix blanc, que s'acumula a la cintura, com han pogut demostrar amb un estudi amb ratolins. Es va subministrar Viagra als ratolins durant una setmana, i es va observar que el greix blanc s'havia fos, i per tant, els rosegadors s'havien aprimat. El Viagra impedeix que s'acumulin lípids i que alliberin hormones causants de la inflamació, de manera que es disminueix el risc de patir malalties cròniques. Ara bé, els científics aclareixen que no es tracta d'un fàrmac per perdre pes

de forma ràpida, sinó més aviat per no augmentar de pes o per aprimar-se de forma progressiva, perquè el comportament del greix en els ratolins no és el mateix que en els humans.

Però mentre tots aquests avenços no arriben, milions d'homes a tot el món compren Viagra o algun dels seus genèrics a meitat de preu. I per a les dones, el 2016 hi haurà la pastilla rosa, la solució a un problema que afecta el 15% de la població femenina, el trastorn del desig sexual hipoactiu (HSDD). De moment, un metge holandès duu a terme assaigs clínics amb dones que prenen les pastilles Lybrido i Lybridos, germanes del Viagra. Però amb una gran diferència, la píndola masculina té efectes exclusivament físics, mentre que la femenina pretén funcionar en el terreny cerebral, és a dir, estimular el desig en el cervell de la dona. Les dues píndoles contenen una cap de testosterona, i a dins, una d'elles conté elements com el Viagra per estimular el flux sanguini genital, mentre que la segona conté un principi actiu que combat l'ansietat.

La comercialització de fàrmacs relacionats amb el desig sexual masculí i femení marcarà un abans i un després en les relacions íntimes, potser més revolucionari que el que van suposar els anticonceptius als anys seixanta. Però més enllà, la ciència avança i sembla que serà capaç de convertir la píndola del plaer en la píndola que tot ho cura.

Gemma Aguilera